

หมวดคำปิด

นิตยา กาญจนวรรณ
ภาควิชาภาษาศาสตร์
ราชบัณฑิตยสถาน

บทคัดย่อ

“หมวดคำปิด” (closed class หรือ closed system) หมายถึงหมวดคำที่มีสมาชิกจำนวนจำกัด เช่น คำสรรพนาม คำเชื่อม article หมวดคำตรงข้ามกับ “หมวดคำเปิด” (open class หรือ open set) หมายถึงหมวดคำที่อาจจะมีสมาชิกเพิ่มได้ไม่จำกัด เช่น คำนาม คำกริยา และคำขยาย

กลุ่มปิดนอกจากหมวดคำแล้วยังมีเรื่อง การสะกดการันต์ (เช่น การใช้ไม้ผัน ๒๐ คำ การใช้ “ทร”) การใช้เสียงควบ การใช้พยัญชนะบางตัว (เช่น ท มณโฑ ที่ออกเสียงเหมือน ด เด็ก และ พยัญชนะเดิม) และข้อจำกัดในการใช้พยางค์ (เช่น สระอิ + ม) คำใหม่ในภาษา รวมทั้งคำทับศัพท์ จึงมักจะไม่ใช่พยัญชนะ สระ หรือพยางค์ในกลุ่มปิด แต่กฎเหล่านี้จะถูกลบล้างด้วยกฎทางด้านสังคม หากคำหรือเสียงนั้น ๆ ตรงกับคำหรือเสียงต้องห้าม

คำสำคัญ : หมวดคำปิด, หมวดคำเปิด, การใช้ไม้ผัน, การใช้ “ทร”, การใช้ “ท”, การใช้พยัญชนะเดิม, อักษรควบแท้, อักษรควบไม่แท้, ข้อจำกัดของการใช้พยางค์, คำหรือเสียงต้องห้าม

๑. บทนำ

คำว่า “หมวดคำปิด” (closed class หรือ closed system) หมายถึงหมวดคำที่มีสมาชิกจำนวนจำกัด เช่น คำสรรพนาม (เช่น ฉัน เธอ ผม คุณ) และคำเชื่อม (เช่น กับ กระ หรือ ของ และ แต่ เพราะ) ในภาษาอังกฤษ หมวดคำ article ก็ถือว่าเป็น “หมวดคำปิด” ด้วย (เช่น a, the)

หมวดคำตรงข้ามกับ “หมวดคำปิด” ก็คือ “หมวดคำเปิด” (open class หรือ open set) หมายถึงหมวดคำที่อาจจะมีสมาชิกเพิ่มได้ไม่จำกัด เช่น คำนาม คำกริยา คำ

ขยาย

ตัวอย่างหมวดคำปิดในภาษาไทยที่เห็นได้ชัดก็คือ คำสรรพนาม ถ้าไม่นับคำยืมจากภาษาต่างประเทศ (เช่น ลี้อ อี๋ ไอ ยู ซี) ซึ่งเพิ่มเข้ามาภายหลังแล้ว ก็แทบจะถือได้ว่าไม่มีคำใหม่เกิดขึ้นเลย ส่วนคำเชื่อมนั้น อาจจะมีผู้กล่าวว่าเกิดคำใหม่ขึ้นแล้วคือ “เนื่องเพราะ” แต่ความจริงไม่น่าจะใช้ เพราะเป็นเพียงการนำคำในหมวดเดียวกันมาผสมกันเท่านั้น

ส่วน “หมวดคำเปิด” นั้น มีสมาชิกเกิดขึ้นใหม่อย่างมากมาย บางคำก็เสื่อมความนิยมไม่มีใครใช้แล้ว

กลายเป็นคำโบราณ เช่น เมื่อก่อนมีคำว่า “ซิ่น” ซึ่งหมายถึง “คนรัก” ต่อมาเกิดคำใหม่คือ “แฟน” และที่เกิดขึ้นใหม่ล่าสุดก็คือ “กิ๊ก” คำว่า “ซิ่น” ยังเก็บไว้ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ในฐานะคำภาษาปาก (โบราณ) คำว่า “แฟน” ใช้เวลาพิสูจน์ตนอยู่นานพอสมควรว่าติดอยู่ในภาษาไทยแน่นอนแล้ว จึงได้มาปรากฏตนอยู่ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นครั้งแรก ในฐานะภาษาปาก (ปัจจุบัน) ส่วน “กิ๊ก” คงต้องใช้เวลาพิสูจน์ตนอีกสักพักว่าจะอยู่ในภาษา

ได้เช่นเดียวกับคำว่า “แฟน” หรือไม่ขอให้สังเกตว่า มีคำที่เกิดก่อน “ก๊ก” มากมาย แต่ก็ได้ “ตาย” หรือจากไปก่อน ที่จะทันได้เก็บไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ไวยากรณ์ไทยต่างทฤษฎีกัน อาจจะมีจำนวนหมวดคำไว้ไม่เท่ากัน แล้วแต่หลักที่ใช้ แต่สิ่งหนึ่งเหมือนกันก็คือ สมาชิกในแต่ละหมวดไม่จำเป็นต้องมีจำนวนเท่ากัน บางหมวดก็มีนับพันนับหมื่น เช่น หมวดคำนาม หมวดคำกริยา ในปัจจุบัน

“หมวดคำเปิด” มีคำที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศอย่างมากมาย โดยเฉพาะจากภาษาอังกฤษ บางหมวดอาจจะมีเพียงคำเดียวก็ได้ เช่น หมวดคำปฏิเสธ (ไม่) และที่เหมือนกันอีกอย่างหนึ่งก็คือ หมวดคำปิดมักจะมีจำนวนคงที่หรือจำกัด

๒. การสะกดการันต์ที่เป็นกลุ่มปิด

นอกจากเรื่องหมวดคำแล้ว การสะกดการันต์ของคำไทยก็มี “กลุ่ม

ปิด” และ “กลุ่มเปิด” ด้วย

๒.๑ การใช้ “ใ”

คำที่สะกดด้วย “สระโใไม่ม้วน” ถือได้ว่าเป็น “กลุ่มปิด” ของภาษามาตรฐานปัจจุบัน เพราะมีเพียง ๒๐ คำเท่านั้น อันที่จริงคำในกลุ่มนี้เป็น “กลุ่มปิด” มาตั้งแต่สมัยอยุธยา ดังปรากฏในตำรา **จินตามณิ** ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ศาสตราจารย์ ดร.คุณ

บรรจบ พันธุเมธา ได้ให้ข้อสังเกตไว้ในหนังสือ **ลักษณะภาษาไทย** ว่า

“ถ้าเทียบกับภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ มีไทยใหญ่ ภาษาในเครือไทยใหญ่ ภาษาไทยขาว ไทยดำ จะเห็นว่าคำดังกล่าวไม่ได้ออกเสียง **โใ** แต่ออกเสียงเป็น **อา + อี** ซึ่งไม่มีในระบบเสียงปัจจุบันของไทย จึงน่าจะเชื่อว่าโบราณจารย์ท่านกำหนดรูปเขียนเช่นนี้ไว้เพื่อเป็นเครื่องกำหนดให้รู้ว่า ออกเสียงต่างกับคำที่มีไม้มลาย นับได้ว่ารักษารูปนี้ไว้เพื่อประวัติการออกเสียงเท่านั้น หากใช้เพราะเสียงสั้นยาวต่างกันไม่”

(บรรจบ พันธุเมธา, ศ. ดร. คุณ. ๒๕๔๐ : ๑๘๗)

ส่วน “สระโใไม่มลาย” นั้นใช้ได้ในกลุ่มเปิด ดังจะเห็นได้ว่า คำใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะคำยืม จะใช้ไม้มลายทั้งสิ้น เช่น ไตมารู

(Daimaru) ไมล์ (mile) ไวรัส (virus) สไลด์ (slide) โใ (I) ไฮไฟ (HIFI)

๒.๒ การใช้ “ทร”

คำที่ใช้ “ทร” เขียนแต่

ออกเสียงเป็น “ช” ก็ถือได้ว่าเป็น “กลุ่มปิด” ดังที่อาจารย์กำชัย ทองหล่อ ได้รวบรวมไว้ในหนังสือ **หลักภาษาไทย** เพียง ๑๗ คำ ดังนี้คือ

ทรวดทรงทราบทราวมทราย
มัทรี อินทรีย์มี
ทรวงไทรทรัพย์แตรกวัด
ตัว “ทร” เหล่านี้เรา

ทรุดโทรมหมายนกอินทรี
เทริด นนทรี พุทราเพรา
โทรมนัสย์ฉะเชิงเทรา
ออกสำเนียงเป็นเสียง “ช”
(กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๓๗ : ๑๖๘)

นอกเหนือไปจากคำทั้ง ๑๗ คำนี้แล้ว คำใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ก็จะออกเสียงเป็นเสียงควบกล้ำทั้งสิ้น เช่น

“คนฉะเชิงเทราที่อยู่ช้อยเดียว
กันพากันเหมารถมาดูหนังเรื่องทรอย
(Troy)”

ยังไม่เคยได้ยินใครอ่านคำ “ทรอย” ว่า [ชอย] คำอื่น ๆ ในทำนองนี้ก็อีกมาก เช่น อินทรา

ทรอมโบน (trombone) ทรัมเป็ต (trumpet) ทรานซิสเตอร์ (transistor) ทริป (trip) แทรกเตอร์ (tractor) ไทเทรต (titrate)

๒.๓ การใช้อักษรควบกล้ำ

ภาษาไทยในฐานะภาษาคำโดดไม่น่าจะมีอักษรควบกล้ำ แต่ในภาษามาตรฐานปัจจุบันนั้นก็ยังมีอยู่ ทั้ง ๆ ที่ในภาษาไทยถิ่นบางถิ่นนั้นก็ไม่มีเสียงควบกล้ำดังว่า ในแง่ของ

รูปการเขียนแม้จะมีพยัญชนะต้น ๒ ตัวเคียงคู่กัน แต่ในแง่ของการอ่าน เรากลับอ่านได้ ๒ อย่างคือ อ่านอย่าง “ควบแท้” กับ “ควบไม่แท้”

คำที่มีอักษรควบกล้ำชนิดที่เรียกว่า “อักษรควบแท้” นั้น แม้จะมีไม่มาก แต่ก็ก็เป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน จนเป็นความเคยชิน ตัวอย่าง เช่น

กรด กลด ขริบ ขลิบ

ครอก คลอก ตราด ประ ปละ ผลาญ พริก พลิก

ขอให้สังเกตว่า คำควบกล้ำของไทยมีขอบเขตจำกัด ในทางภาษาศาสตร์อาจจะกล่าวได้ว่า เสียงที่จะนำหน้าได้นั้นต้องเป็นเสียงแข็ง อย่าง [p t k] เท่านั้น สำหรับภาษาไทย ก็รวมทั้งเสียงที่มีลมตามออกมาด้วย ดังนี้

[p]	ป	[ph]	พ (ผ ภ)
[t]	ต (ฏ)	[th]	ท (ฐ ฑ ฒ ถ ฐ)
[k]	ก	[kh]	ค (ข ฃ ค ฅ)

พยัญชนะที่อยู่ในวงเล็บ คือ พยัญชนะที่มีวิธีการออกเสียงอย่างเดียวกันกับพยัญชนะที่อยู่นอกวง

เล็บ เมื่อพิจารณาดูคำควบแท้ในภาษาไทยก็จะเห็นได้ว่า พยัญชนะที่

อยู่ในวงเล็บมีคำควบกล้ำน้อยกว่า หรือไม่มีเลย ดังนี้

[pr]	ประ	[pl]	ปละ	[phr]	พริก	[phl]	พลิก, ผลาญ
[tr]	ตราด	[tl]	-	[thr]	-	[thl]	-
[kr]	กรด	[kl]	กลด	[khr]	ขริบ, ครอก	[khl]	ขลิบ, คลอก

ขอให้สังเกตว่าภาษาไทยมีเสียงควบแท้ [tr] แต่ไม่มี [tl] ดังจะเห็นได้ว่า คำว่า “ตราด” เราออกเสียงควบกล้ำ แต่คำว่า “ตลาด” เราอ่านแยกเรียงพยางค์ ส่วนเสียง [thr] นั้นแต่เดิมถูกแปลงเสียงเป็น [s] หรือ

[ช] เช่น ทราย ทรดโทรม กลายเป็นคำในกลุ่มปิดกลุ่มหนึ่งของภาษาไทย ในปัจจุบันเมื่อเริ่มรับเสียงจากภาษาอังกฤษจึงเกิดเสียงควบกล้ำใหม่ เช่น ทรอย (Troy) ทริป (trip) แต่ก็ยังไม่มีเสียงควบกล้ำ [thl]

จากข้อมูลข้างต้น คำที่มีเสียงควบแท้น่าจะเป็นคำในกลุ่มปิดเพราะมีสมาชิกจำกัด แต่แล้วอิทธิพลของเสียงจากภาษาอังกฤษก็ทำให้เกิดเสียงควบแท้เสียงใหม่ ๆ ขึ้นมาอีก ๕ เสียง คือ

[dr]	ดราฟต์ (draft)	[bl]	บล็อก (block)
[br]	บรอนซ์ (bronze)	[fl]	ฟลุก (fluke)
[fr]	ฟรี (free)		

คำในกลุ่มนี้จึงกลายเป็นกลุ่มเปิด แต่เปิดในขอบเขตจำกัด เพราะ

ยังมีเสียงควบกล้ำแบบควบแท้อีกมากมายที่คนไทยออกเสียงไม่ถนัด

ไม่ว่าจะเป็นคำจากภาษาบาลี-สันสกฤต เขมร หรือภาษาอังกฤษก็ตาม

เช่น เซรา [เซฺรฯ] (ภาษาเขมร แปลว่า ซอกผา, ห้วย) ศฤงคาร [สิงฺคาน, สหฺริงฺคาน] (ภาษาสันสกฤต แปลว่า ความใคร่) สแลง (จากภาษาอังกฤษว่า slang) ขอให้สังเกตว่าคนไทยไม่สามารถจะออกเสียง ช ช้าง ควบกับ ร เรือ ได้ ในกรณีของ “ศฤ” หรือ “สร” ก็ไม่สามารถจะควบกล้ำได้ ต้องใช้วิธีตัดเสียงหรือแทรกเสียงอะ ส่วนเสียง [s] นั้นคนไทยก็ควบกล้ำไม่ได้ ต้องแทรกเสียงอะ เช่นกัน

ในขณะที่คำควบกล้ำแท้มีลักษณะทั้งปิดและเปิด แต่คำควบกล้ำไม่แท้ น่าจะเป็นกลุ่มปิด เพราะมีคำเพียงไม่กี่คำที่อยู่ในกลุ่มนี้ และแทบจะไม่มีคำเพิ่ม เช่น

จริง ไชรี ศรีทธา ศรี เสร้า
สรง สรวง สรวม สรวย สรวล สร้อย
สระ (น้ำ) สร้าง เสริม

คำเหล่านี้ล้วนแต่อ่านออกเสียงโดยไม่มีเสียง ร เรือ ควบ ทั้งสิ้น คำในกลุ่มนี้นอกจากจะไม่มีสมาชิกเพิ่มแล้ว ในปัจจุบันยังเกิดปรากฏการณ์ ๒ อย่างคือ อย่างแรก มีผู้ตัดตัว ร เรือ ทั้งไป เพราะเห็นว่าไม่ได้ออกเสียงแล้ว เช่น เขียน “จริง” เป็น “จิง” เช่นเดียวกับที่ภาษาอังกฤษแบบอเมริกันเปลี่ยนรูปการเขียนจาก through เป็น thru อย่างที่ ๒ บาง

คนก็เพิ่มเสียงอะลงไป เช่น อ่านคำ “แม่สรวย” เป็น [แม่-สะ-รวย]

ฉะนั้น หากจะเกิดคำใหม่ในภาษาก็น่าจะเกิดขึ้นในกลุ่มควบแท้ มากกว่าควบไม่แท้ ถึงแม้ว่าลักษณะควบแท้ของไทยจะมีข้อจำกัดก็ตาม

๓. พยัญชนะที่เป็นกลุ่มปิด

พยัญชนะไทยที่น่าจะถือได้ว่าใช้ใน “กลุ่มปิด” ก็คือ “ท มณโฑ” พยัญชนะตัวนี้มีลักษณะการออกเสียงที่แปลกไปจากพยัญชนะตัวอื่น ๆ อีก ๔๓ ตัว นั่นคือ อาจจะออกเสียงเหมือนกับ “ท ทหาร” หรืออาจจะออกเสียงเหมือนกับ “ด เด็ก” ก็ได้ เมื่อเทียบกันระหว่าง ๒ เสียงนี้ คำที่ออกเสียงเหมือน “ด เด็ก” น่าจะเป็น “กลุ่มปิดมากกว่า” เพราะมีอยู่ไม่มาก เช่น บัณฑิต บัณฑิตย์ บัณฑิต บัณฑิตกะ บัณฑิตะวี มณฑป นอกนั้นจะออกเสียงเหมือน “ท ทหาร” ทั้งสิ้น เช่น กริธา จุฑา บัณฑร บัณฑูร มณฑา วิฑูรย์ อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับ “ท ทหาร” แล้ว “ท มณโฑ” น่าจะถือได้ว่าเป็น “กลุ่มปิด” เพราะเมื่อเกิดคำใหม่ขึ้นในภาษา จะใช้ “ท ทหาร” ทั้งสิ้น เช่น ทอนซิล (tonsil) ทอฟฟี่ (toffee) ทอเรียม (thorium) ทังสแตน (tungsten) ทิงเจอร์ (tincture) ทูเลียม (thulium) เทคนิค

(technique) เทคนิเชียม (technetium) เทคโนโลยี (technology) เทนนิส (tennis) เทลลูเรียม (tellurium) เทอม (term) เทอร์เบียม (terbium) เทอร์โมมิเตอร์ (thermometer) แท็กซี่ (taxi) แทนเจนต์ (tangent) แทนทาลัม (tantalum) แทลเลียม (thallium) ไทเทเนียม (titanium)

ในกรณีที่ “ท มณโฑ” ออกเสียงเหมือน “ด เด็ก” นั้น อาจจะเรียกได้ว่าเป็น “กลุ่มปิดตาย” เพราะจนถึงขณะนี้ยังไม่มีคำใหม่ที่ใช้ “ท มณโฑ” เพื่อให้ออกเสียงเหมือน “ด เด็ก”

ข้อที่น่าสังเกตเกี่ยวกับพยัญชนะ ๔๔ ตัวนั้นก็คือ ความนิยมใช้พยัญชนะแต่ละตัวไม่จำเป็นต้องเท่ากัน ซึ่งก็เป็นลักษณะธรรมชาติของทุกภาษา แม้แต่ในภาษาอังกฤษซึ่งมีเพียง ๒๖ ตัว อักษรบางตัวก็นิยมใช้เป็นต้นค่าน้อยมากจนต้องยกเว้นไม่นำมาตั้งเป็นชื่อพายุเฮอริเคน อักษรดังกล่าวนั้นก็คือ Q, U, X, Y และ Z จึงทำให้ชื่อพายุเหลือเพียง ๒๑ ชื่อ

สำหรับอักษรไทยนั้น พระยาอุปทิศศิลปสาร ได้กล่าวไว้ในอักษรวิธี ว่า

พยัญชนะ ๔๔ ตัว จำแนกตามวิธีใช้เป็น ๓ พวก คือ

(๑) พยัญชนะกลาง คือพยัญชนะที่ใช้ทั่วไปทั้งไทย บาลี และสันสกฤต มี ๒๑ ตัว คือ

ก ข ค ง จ ฉ ช ด ถ ท น ป ผ พ ม ย ร ล ว ส ห

(๒) พยัญชนะเดิม คือพยัญชนะที่ติดมาจากแบบเดิม คือบาลีกับ สันสกฤต ในภาษาไทยมีใช้ไม่มาก มี ๑๓ ตัว คือ

ฃ ฉ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ฐ ภ พ ศ ษ

(๓) พยัญชนะเดิม คือพยัญชนะที่ไทยคิดเพิ่มเติมขึ้น มี ๑๐ ตัว คือ

ช ค ฅ ฎ ด บ ฝ ฟ อ ฮ

(อุปกิตศิลปสาร, พระยา. ๒๕๓๕ : ๑๑)

ฉะนั้น เมื่อมีการสร้างคำใหม่ แทนเสียงจากภาษาเดิม จึงเป็นเรื่อง จึงมักจะไม่ใช่พยัญชนะในกลุ่มที่ ๒ หรือพยัญชนะเดิม การนำพยัญชนะ ในกลุ่มนี้มาใช้เขียนคำใหม่ ๆ รวมทั้งการเขียนคำทับศัพท์ที่ต้องการ

แทนเสียงจากภาษาเดิม จึงเป็นเรื่อง ที่ต้องระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง เพราะ นอกจากจะแทนเสียงเดิมได้ยาก แล้ว รูปการเขียนก็ยังผิดไปจาก ความนิยมของผู้ใช้ภาษาอีกด้วย

๔. เสียงที่เป็นกลุ่มปิด

เมื่อ ศาสตราจารย์ ดร. คุณบรรจบ พันธุเมธา อธิบายเรื่อง “การคัดเลือกเสียงใช้ในภาษา” ในหนังสือ **ลักษณะภาษาไทย** นั้น ท่านได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า

“...ถ้านำคำที่ใช้ในภาษาไทยมาพิจารณาจะเห็นว่าสระบางเสียง ที่มากับตัวสะกดบางเสียงมีคำใช้น้อย บางเสียงไม่มีคำใช้เลย และบางเสียง มีไว้บันทึกคำภาษาต่างประเทศเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่เสียงสระเหล่านั้นเป็นเสียง ที่มีในระบบเสียงของไทยและตัวสะกดทั้ง ๘ แม้ไม่ได้มีกำหนดว่าจะมากับ สระใดได้ มากับสระใดไม่ได้ จะว่าออกเสียงนั้น ๆ ไม่ได้ ย่อมเป็นไปได้ เพราะถ้ามีกำหนดไว้ในระบบเสียงต้องถือเป็นเสียงที่คนใช้ภาษาเดียวกัน ออกเสียงได้ การที่ไม่มีเสียงนั้นกำหนดเป็นคำที่มีความหมายใช้ในภาษา จึงกล่าวได้เพียงว่า เสียงนั้น ๆ ไม่เป็นที่นิยม ส่วนว่าเหตุใดจึงไม่เป็นที่ นิยม นับเป็นเรื่องพุดยาก คำใดที่มีใช้ก็ถือได้ว่าเป็นเสียงที่คัดเลือกแล้ว ว่าเป็นที่นิยมและยอมรับใช้ทั่วกัน คำใดมีเสียงที่คนไม่นิยม ถึงจะพยายาม อย่างไร คำนั้นก็ติดอยู่ในภาษาไม่ได้นาน”

(บรรจบ พันธุเมธา, ศ. ดร. คุณ. ๒๕๔๐ : ๔๙-๕๐)

ศาสตราจารย์ ดร. คุณบรรจบ พันธุเมธา ได้ให้ตัวอย่างเสียงสระ กับตัวสะกดซึ่งมีคำใช้น้อยไว้ ดังนี้

สระเสียงสั้น	ตัวสะกด	ตัวอย่างคำ
อี	บ	ทีบ หนีบ พีบ พรีบ
อึ	ม	ทึม บึม พิม (ในคำ พิมพ่า) งาม (ในคำ งามง่า)
อึ	น	บึน (ในคำ บึกบึน) ทึน (ในคำ ทินทึก) ชึ้น
เอะ	ก	เก็ก เจ็ก เด็ก เป็ก เล็ก เอ็ก (เสียงไก่)
เอะ	บ	เก็บ เช็บ (ใน ตะเช็บ) เจ็บ เย็บ เล็บ เห็บ

เอะ	ม	เข้ม เค้ม เม้ม เล้ม
แอะ	ม	แจ้ม แซ้ม แฉลัม แล้ม (ใน ปะแล้ม) แวม แอ้ม
แอะ	บ	แก้ม แจ้ม แซ้ม เป้ม แยม เว้ม แอ้ม (เป็นคำอังกฤษเสียโดยมาก)

สระเสียงยาว	ตัวสะกด	ตัวอย่างคำ
อี	ก	ฉีก ฉลิก ปลิก ปีก ผีก (ใน กะผีก) อี๊ก
อี	น	จิ้น ติ้น ปิ้น คีล
อี	ม	คีม ครีม จีม ทีม ฟीलัม
อู	ง	จุง ผุง ยุง สูง
อู	น	กุน นุน ปุน พุน มุล สุน หรือ สุน
อู	ม	ตุ้ม ปูม พูม มูม (ใน มูมมาม) อูม ภูมิ
อื	บ	คืบ (กระ)ทืบ สืบ หลืบ
อื	ม	ดื้ม ปลื้ม ฟื้ม ยื้ม ลื้ม
เออ	ง	เด็ง เท็ง เบ็ง เป็ง เฟ็ง
โอ	บ	โอบ โอบ
เอือ	ด	เชือด เตือด เผือด เรือด เลือด เหือด
เอือ	บ	เกือบ เคลือบ
เอือ	ม	เชือม เลือม เอือม

เสียงสระที่มากับตัวสะกดที่ไม่มีคำใช้เลย ได้แก่

สระเสียงยาว	ตัวสะกด	ตัวอย่างคำ
อี	ง	-
อื	ก	-
อื	ง	-

เสียงสระที่มากับตัวสะกดที่มีใช้แต่คำภาษาอื่น ได้แก่

สระเสียงยาว	ตัวสะกด	ตัวอย่างคำ
เอ	บ	เทบ เซฟ (โดยมากเป็นคำภาษาอังกฤษ)
เอ	ม	เกม เคลม เฟรม (ภาษาอังกฤษ) เกษม เขม เปรม เหม (บาลีสันสกฤต) เอม (เขมร)

ส่วนสระ แอะ + บ สะกด กับ สระอี + ม สะกดนั้น คำที่มีใช้มีทั้งคำไทยและคำภาษาอังกฤษ แต่ก็มีคำใช้เพียงไม่กี่คำ

(บรรจบ พันธุเมธา, ศ. ดร. คุณ. ๒๕๔๐ : ๕๐-๕๑)

ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นคือข้อสังเกตและตัวอย่างคำจากหนังสือ **ลักษณะภาษาไทย** ของศาสตราจารย์ ดร. คุณบรรจบ พันธุเมธา

เมื่อสังเกตดูคำในปัจจุบันก็จะเห็นได้ว่า คำที่มีเสียงสระและตัวสะกดตั้งว่ามักจะเป็นคำใหม่ซึ่งมาจากภาษาต่างประเทศแทบทั้งสิ้น เช่น

สระเสียงสั้น	ตัวสะกด	ตัวอย่างคำ
อี	ม	อัลกอริทึม (algorithm)
อี	น	อิซินด์ (isn't)
เอะ	บ	เว็บบ (web)
แอะ	บ	แร็ป (rap)

สระเสียงยาว	ตัวสะกด	ตัวอย่างคำ
อี	ก	ลีก (league)
อี	น	ทีน (teen)
อี	ม	ดรีม (dream)
เอ	ก	เทก (take)
เอ	บ	เชป (shape)
เอ	ม	เนม (name)
แอ	ม	แจม (jam)
โอ	บ	โฮป (hope)

ขอให้สังเกตว่าคำเหล่านี้เป็นคำที่คนไทยต้องฝึกพอสสมควรจึงจะออกเสียงได้ ทั้งนี้เพราะคำไทยแต่เดิมมามักจะไม่มียเสียงเช่นนี้ คนไทยหลายคนจึงยังเรียกชื่อนางเอกละครเกาหลีที่ชื่อว่า “แดจังกึม” ไม่คล่องปาก และถ้าไม่เห็นหน้าก็อาจจะนึกไม่ออกว่า “สวยอย่างไร”

๕. กฎเหนือกฎ

ในสายตาของนักภาษาศาสตร์ปรากฏการณ์ทางภาษาทุกอย่างมีเหตุผล สุดแต่ใครจะหาคำอธิบายได้ในลักษณะต่าง ๆ กัน คำ

อธิบายบางอย่างสามารถเขียนเป็นกฎเกณฑ์ทางภาษาได้อย่างชัดเจน แต่บางอย่างเมื่อยังหาคำอธิบายไม่ได้ก็มักจะกล่าวว่าเป็นความนิยม

อันที่จริงคำว่า “ความนิยม” ก็มีเหตุผล แต่เป็นเหตุผลทางด้านสังคม ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละถิ่น เนื่องจากเหตุผลทางด้านสังคมเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน จึงเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้ด้วยวิธีท่องจำ มากกว่าการเขียนเป็นสูตร

ข้อห้ามทางด้านสังคมที่เห็นได้ชัดก็คือ การหลีกเลี่ยงคำหยาบหรือคำที่ไม่เป็นมงคล ซึ่งแตกต่างกันไป

ในแต่ละวัฒนธรรม

ในสังคมไทยมีตัวอย่าง เช่น คำว่า “ฉกฉดริย์” กำหนดให้อ่านว่า [ฉ้อ-กะ-สัต, ฉอ-กะ-สัต] ไม่ให้อ่านว่า [ฉะ-กะ-สัต] หรือ [ฉก-กะ-สัต] เพราะคำว่า “ฉะ” และ “ฉก” ความหมายไม่เป็นมงคล

คำว่า “หีนยาน” เคยกำหนดให้อ่านว่า [ฮี-นะ-ยาน] มาเป็นเวลานาน เพิ่งจะเปลี่ยนให้อ่านได้ว่า [หี-นะ-ยาน, หีน-นะ-ยาน, ฮี-นะ-ยาน] ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ นี้เอง คำว่า “สมานฉันท์” อ่านได้ ๒

อย่าง คือ [สะ-มา-นะ-ฉัน] หรือ [สะ-หฺมาน-นะ-ฉัน] แต่คำว่า “สมาคม” อ่านว่า [สะ-มา-คม] ไม่อ่านว่า [สะ-หฺมา-คม]

คำประภทนี้ยังมีอีกมากมาย เช่น ขมา [ขะ-มา] สมาชิก [สะ-มา-ชิก] สมทาน [สะ-มา-ทาน] สมาน [สะ-มา-ที] สมบัติ [สะ-มา-บัติ]

ถึงแม้ว่า พระยาอุปกิตศิลปสาร จะได้ให้คำแนะนำไว้ว่าให้สังเกตรูปศัพท์เดิมเป็นหลัก ถ้ารูปศัพท์เป็นอักษรผสมกันให้อ่านเป็นอักษรนำหรืออักษรควบ เช่น สุวัตต์ อ่านว่า [สุ/หวัด/ดี] ไม่ใช่ [สุ/วัต/ดี] ถ้าศัพท์เดิมเป็นคำเรียงพยางค์ ต้องอ่านเรียงพยางค์ เช่น พลี อ่านว่า

[พะ/ลี] ไม่ใช่ [พลี] (อุปกิตศิลปสาร, พระยา. ๒๕๓๕: ๕๑) แต่ผู้ใช้ภาษาทั่วไปที่มักจะไม่มีความรู้เรื่องศัพท์เดิม ก็จะใช้วิธีหลีกเลี่ยงสิ่งต้องห้ามในสังคมและวัฒนธรรมมากกว่า ในที่นี้คือการหลีกเลี่ยงคำว่า “หฺมา” ซึ่งมีสถานะทางสังคมต่ำและถือกันว่าเป็นคำไม่สุภาพด้วย ขอให้สังเกตว่า “หฺมา” ที่มีสถานภาพดีเราจะเรียกว่า “สุนฺห” เช่น “สุนฺหทรงเลี้ยง” “สุนฺหตำรวจ”

ในสมัยก่อน คำว่า “อี” ให้เปลี่ยนเป็น “นาง” เช่น “อีเลี้ยง” เปลี่ยนเป็น “นางเลี้ยง” “อีแอน” เปลี่ยนเป็น “นางแอน” แต่ในสมัยปัจจุบัน ความรู้สึกว่า “อี” เป็นคำ

หยาบคายคลายลงไป เมื่อมีคำว่า “อีเมล” (e-mail) เกิดขึ้น คำในทำนองนี้รวมทั้งคำพวน เป็นเรื่องที่ ต้องหลีกเลี่ยงเป็นอย่างมาก

๖. การฝักกฎเพื่อเลี่ยงคำต้องห้าม

เมื่อทับศัพท์จากคำภาษาต่างประเทศ บางครั้งคำที่ได้ก็อาจจะตรงกับคำไทยหรือคำต้องห้ามในภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นคำหยาบหรือคำที่ไม่เพราะหูเราจึงเห็นการนำพยัญชนะเดิม (ฃ ค ฅ ฆ ง จ ฉ ช ซ ฌ) บางตัวเข้ามาช่วยเพื่อเลี่ยงสิ่งเหล่านั้น เช่น

คำต่างประเทศ (อังกฤษ)	คำทับศัพท์ตามหลัก	คำทับศัพท์ดัดแปลง
Sean	ซอน	ฌอน
Cher	แชร์	แฌร์
(ฝรั่งเศส)		
Mauriac	โมริยัก	โมริฌัก
Jacques Chirac	ชาก ชีรัก	ฌาคส์ ชีรัก
(สเปน)		
Don Quijote	ดอน กีโคเต	ดอน กีฌเต

คำว่า era ซึ่งอ่านได้ทั้ง [อี-รา] และ [เอ-รา] นั้น เจ้าของสินค้าก็กำหนดให้อ่านว่า “เอรา” แทน “อีรา”

คำว่า Kodak ซึ่งอ่านว่า [โค-แดก] นั้น เจ้าของสินค้าก็กำหนดให้อ่านว่า “โกดัก” แทน

คำว่า Seiko จากภาษาญี่ปุ่น ซึ่งอ่านว่า [เซ-โกะ] ก็ยังถูกเจ้าของ

สินค้าเปลี่ยนเป็น “ไซโก้” แม้แต่ในภาษาญี่ปุ่นเอง คำที่ใช้เรียกเลข ๔ แทนที่จะเป็น “ชิ” (shi) ก็ยังต้องเปลี่ยนเป็น “ยง” (yon) เพราะ “ชิ” เสียงเหมือนกับคำที่หมายถึง “ตาย”

เสียง สระอี + ม ซึ่งคนไทยไม่ค่อยนิยมมันั้น แม้จะปรากฏในคำบางคำ เช่น ปริซึม (prism) อัลกอ-

ริทึม (algorithm) ริทึมแอนด์บลูส์ (Rhythm and Blues) แต่เมื่อมาเป็นชื่อสินค้า เจ้าของก็ต้องเปลี่ยนจาก “ริทึม” เป็น “ริทัม”

๗. บทสรุป

การเลือกใช้คำและเสียงในภาษามีข้อจำกัดทั้งเรื่องกฎไวยากรณ์และ

กฎทางสังคม กฎที่มีอิทธิพลเหนือกฎอื่นได้ก็คือกฎทางสังคม ซึ่งทำให้คำบางคำต้องเขียนหรือออกเสียงผิดแผกออกไป เพื่อหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิด เสียงที่ “ไม่เข้าหู” คนในสังคม การสะกดการันต์ที่ “ไม่เข้าตา” คนในสังคม หรือสิ่งต้องห้ามในสังคมนั้นเอง

บรรณานุกรม

- กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๓๗. *หลักภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- บรรจบ พันธุเมธา, ศ. ดร. คุณ. ๒๕๔๐. *ลักษณะภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖. *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒*. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.
- ศิลปากร, กรม. ๒๕๐๔. *จินตตามณี เล่ม ๑-๒*

- กับ *บันทึกเรื่องหนังสือจินตตามณี และจินตตามณีฉบับพระเจ้าบรมโกศ*. พระนคร : ศิลปาบรรณาการ.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. ๒๕๓๕. *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- Crystal, David. 2003. *A Dictionary of Linguistics & Phonetics*. Fifth Edition. Oxford : Blackwell Publishing.
- Matthews, P.H. 1997. *Oxford Concise Dictionary of Linguistics*. New York : Oxford University Press.

Abstract

Closed Classes

Nitaya Kanchanawan

Associate Fellow of the Academy of Arts, The Royal Institute, Thailand

A “closed class” or a “closed system” in linguistics refers to a grammatical word class whose membership is fixed or limited, e.g. pronouns, prepositions, conjunctions, articles, etc. In contrast, an “open class” is one whose membership is indefinite or unlimited, e.g. nouns, verbs, adjectives, etc.

Closed classes may be extended to include groups of consonants and vowels with limited use. In Thai there are only 20 words with “ใ” [máay múan], a symbol denoting the [ay] sound (like in English word “my”). The consonants “ทร” (tr) may represent two sounds: [tr] or [s], but so far there are only 17 words with “ทร” that denote the [s] sound. The consonant “ท” may represent two sounds: [th] or [d], however, there are only a few words with “ท” that denote the [d] sound. A limited number of clusters (two consecutive consonants) is allowed. Thirteen consonants are normally used only in Pali and Sanskrit borrowed words. Some syllables (combinations of a certain vowel and final consonant) represent sounds that are unfamiliar to the Thai ear. Thus, new words, including borrowed words, rarely use such consonants, vowels and the combinations of certain sounds. However, these rules may be altered to avoid linguistic taboos in society.

Key words : Closed classes, closed system, “ใ” [máay múan], “ทร” [tr] / [s], “ท” [tr] / [d], clusters, Pali and Sanskrit borrowed words, limited use of certain syllables, taboo